

**Reform - ressurscenter for menns erfaringer
fra drift av prosjektet www.sexhandel.no
2006-2009**

1. Utforming av prosjektet

Bakgrunn

Etter Reforms oppfatning er prostitusjon som sosialt fenomen til hinder for et kjønnslikestilt samfunn. Prostitusjon inngår i og opprettholder et system for fordeling av makt og muligheter mellom kjønnene som verken menn eller kvinner tjener på. Prostitusjon som både personlig praksis og sosial struktur hviler på og reproducerer sosiale og kulturelle koder for mannlig og kvinnelig seksualitet, hvor menn "må få utløp" for en ustyrlig mandig seksuell appetitt og kvinner kan (og skal) stilles til disposisjon for (og benytte seg av) dette. Vi mener et slikt system bidrar til å opprettholde skjevheter i maktbalansen mellom kjønnene samt uheldige stereotypier om kjønn og seksualitet, og skaper hindringer for gode og likestilte relasjoner mellom kvinner og menn. Hvilke virkemidler som er best egnet for å begrense omfanget av prostitusjonen er derimot en diskusjonssak, og Reforms standpunkt er at dialog kan og bør være ett av flere virkemidler i arbeidet mot prostitusjon.

Tidligere erfaringer med kundekontakt i Norden

Det har tidligere vært opprettet ulike tilbud til menn som kjøper seksuelle tjenester i Norge. "K-prosjektet" i regi av Pro Sentret ble startet opp i 1989 og pågikk sammenlagt i seks måneder. Prosjektet gikk ut på oppsøkende arbeid rettet mot kunder i gateprostitusjonen i Oslo, med tilbud om samtaler og informasjon. Hovedfokuset var "safe sex" og alternativer til å kjøpe sex. De hadde også tilbud om rådgivning over telefon. Ut av prosjektet fikk Pro Sentret blant annet kunnskap om at kundene hadde stort behov for å snakke med noen, men at Pro Sentret ikke var den best egnede aktøren for dette. Dette fordi de prostituerte kunne oppleve dette som forvirrende og til dels konkurrerende om kundenes oppmerksomhet.

I 1997 startet Krise- og rådgivningstelefonen for menn (KFM) et prosjekt som rettet seg mot mannlige sexkjøpere i form av tilbud om rådgivningssamtaler på telefon; Opplysningstelefonen for kjøpere av sex (OFS). Oslo kommunes Handlingsplan for voldsofre, overgripere og prostituerte 1997-2000 bevilget penger, og prosjektet kom i stand i samarbeid mellom Oslo kommune sentralt, ProSenteret, Natthjemmet og KFM. 10 av telefonvaktene fra KFM deltok (2 kvinner og 8 menn), og tjenesten hadde åpningstid to kvelder i uken fra kl 17 til 22. Tilbudet hadde stor pågang i starten, blant annet på grunn av medieomtale i enkelte riksmidier. Men henvendelsene avtok over tid i takt med dalende oppmerksomhet i mediebildet, og prosjektet ble avviklet etter ett års drift.

I Sverige rapporterer sosialmyndighetene gode erfaringer med et terapeutisk tilbud for kunder. K.A.S.T (Köpare/Köp av sexuella tjänster) ble startet som et prosjekt i 1997 på bakgrunn av en studie av sexkjøpende menn som ble gjennomført av prostitusjonsgruppen i Göteborg. Studien konkluderte med at de fleste menn som kjøper seksuelle tjenester er interessert i å snakke om sine erfaringer og har behov for råd og støtte til å endre sin praksis. KAST tilbyr rådgivning og terapi til menn og kvinner som kjøper sex. En prosjektmedarbeider i KAST Göteborg har uttalt at ni av ti som har gjennomført behandling hos dem har sluttet å kjøpe sex (Dagens Nyheter 2003). KAST har nå blitt et fast tilbud innenfor Cityenheten i Göteborg, Malmö og Stockholm.

Reforms engasjement

Reform – ressurscenter for menn startet sin drift i 2002 med hovedfokus på å arbeide for likestilling for menn. Det fremstod derfor som imperativt at Reform, som Norges første

mannsenter, skulle arbeide for å implementere et mannsperspektiv i prostitusjonsspørsmålet. Allerede i 1986 kom Liv Finstad og Cecilie Høigård ut med boken *Bakgater* hvor de slår fast at forestillingen om sexkjøperen som stygg og slem er en myte. Noen år etter fulgte Prieur og Taksdal (1989) opp forskningen på sexkjøpere og ga ut boken *Å sette pris på kvinner. Menn som kjøper sex*. Til tross for at flere norske forskere har kommet med nyttige bidrag om sexkjøpere, så har det vært og er lite fokus på menn i den norske prostitusjonsdebatten. Siden det er velkjent at det er kvinner som stort sett står for tilbudet på de åpent og lett tilgjengelige prostitusjonsarenaene, og menn står for etterspørselen, mente Reform det var på tide å få mer kunnskap om hvorfor menn kjøper seksuelle tjenester.

Allerede i 2003 ble problematikken rundt menn som kjøper seksuelle tjenester et tema for Reform. Reform hadde som utgangspunkt at dersom man ville redusere prostitusjon som fenomen så måtte man rette blikket mot de som etterspurte seksuelle tjenester. Dersom man skal forstå prostitusjonens eksistens må man også forstå hvorfor noen menn ønsker å kjøpe seksuelle tjenester. Og har man kunnskap om hvorfor noen vil kjøpe sex, kan man også hjelpe enkelte menn med å komme ut av sitt handlingsmønster.

Reform knyttet kontakt med Likestillingscenteret (ved Knut Oftung) og Justisdepartementet (ved Line Nærnes) og inviterte til dialog om hvordan Reform kunne hjelpe menn som kjøpte sex til å slutte med det. Erfaringer fra Sverige (K.A.S.T-prosjektet) viste at det var mulig å snakke med menn om sexkjøp og at det var mulig å endre deres atferd. Reform fikk midler av Barne- og likestillingsdepartementet til en studietur hvor de skulle hente inn erfaringer fra svenske K.A.S.T og danske Reden i København. I København var de også i kontakt med forsker Claus Laurup som i 2005 hadde gitt ut en undersøkelse om danske menn og deres sexkjøp.

Etter denne runden med erfarings- og kunnskapsinnsamling utformet Reform en søknad til Justisdepartementet hvor det ble søkt om penger til et prosjekt tilsvarende det svenske K.A.S.T-tiltaket. Søknaden fikk drahjelp fra Elin Kippe og Ingrid Smette som begge har forsket på menn som kjøper sex (Kippe 2004, Smette 2003), samt Arne Randers-Persson på Pro Sentret. Søknaden ble avslått, men med tilbakemelding om at innholdet og konseptet var godt, men at man heller måtte søke om noe i en mindre skala. Deretter søkte Reform på nytt midler til et prosjekt om menn som kjøpte sex, men denne gangen mer i retningen av forebygging gjennom informasjon og dialog heller enn behandling av atferd, og med internett som nytt arbeidsfelt. Denne søknaden ble avslått, men med henvisning til den kommende handlingsplanen mot menneskehandel og nye muligheter i forbindelse med denne.

Sexhandel.no blir til

I forkant av lanseringen av den nye handlingsplanen mot menneskehandel i 2005, inviterte Justisdepartementet til et arbeidsseminar hvor Reform var representert. I forbindelse med dette ledet Reform en workshop som hadde et kundefokus og kundeperspektivet ble således innlemmet i den nye handlingsplanen gjennom tiltak 5:

Gjennom informasjonstiltak som skal bidra til å begrense etterspørsel

Informasjonstiltakene skal i hovedsak rettes mot kjøpere og potensielle kjøpere av seksuelle tjenester. Formålet er å bidra til holdningsendringer ved å skape debatt om sammenhengen mellom

I forbindelse med den nye handlingsplanen ble kampanjen ”Stopp Menneskehandel!” utarbeidet, hvor fokus var å starte tiltak som skulle redusere etterspørselen av seksuelle tjenester. Kampanjen har vært under regi av Barne- og likestillingsdepartementet¹ og prosjektperioden var berammet til 2006 - 2009. Kampanjen har hatt egne internettsider på www.stoppmenneskehandel.no.

Reform søkte om, og fikk, midler fra Barne- og likestillingsdepartementet til å drifte nettsiden sexhandel.no hvor formålet skulle være i tråd med det uttalte formålet til ”Stopp Menneskehandel!”-kampanjen. [Sexhandel.no](http://sexhandel.no) skulle bidra til refleksjon og ettertanke og således drive holdningsskapende arbeid ovenfor menn som kjøper sex, potensielle sexkjøpere og allmennheten generelt.

Nettsiden ble offisielt åpnet 09. januar 2006 av Karita Bekkemellem (daværende likestillingsminister) i Reformers lokaler på en storskjerm. Reform fikk bred pressedekning og nettsiden opplevde overraskende høye besøkstall de første dagene.

Oppbygningen av nettsidene

For å skape dialog og refleksjon hos leserne/brukerne var det viktig å gi informasjon om fenomenet, men også skape rom for dialog. For å skape en slik plattform kan man se på sexhandel.no som et nettsted med tre funksjoner – for det første inneholder nettsidene informasjon om prostitusjon og menneskehandel, samt henvisninger til andre kilder for mer informasjon (litteratur, organisasjoner, hjelpetilbud etc.). For det andre så inneholder nettsidene et diskusjonsforum hvor alle kan diskutere anonymt og for det tredje har sidene et kontaktskjema og en telefon slik at man kan henvende seg direkte til [Sexhandel.no](http://sexhandel.no).

Tekster til [Sexhandel.no](http://sexhandel.no) ble produsert av Reform (ved rådgivere Elin Kippe og Ulf Rikter-Svendsen). Innholdet skulle være ført med en nøytral og objektiv penn, men samtidig skulle budskapet være kortfattet og i et tydelig språk. Bildene skulle derimot samstemme med myter og stereotyper. På denne måten kunne nettstedet utfordre leserens egen forståelse av prostitusjon ved å se at kunnskapen [Sexhandel.no](http://sexhandel.no) formidlet gjennom tekstene ikke stemte overens med bildene vi som samfunn har av fenomenet. Tekstene har blitt oppdatert og supplert på ulike tidspunkter i driftsperioden.

I tillegg til generell informasjon om prostitusjon og menneskehandel, har det daglig blitt linket til dagsaktuelle nyheter. [Sexhandel.no](http://sexhandel.no) har også et rikt artikkelarkiv hvor ulike aktører har bidratt med artikler som på ulike måter setter prostitusjonsspørsmålet i nyansert lys.

Videre ble det fra lanseringen av tilrettelagt for at prostitusjonsspørsmålene kunne diskuteres anonymt på nettsidenes diskusjonsforum. Her har både brukere og administrator vært med på å starte og bidra til nye og etablerte diskusjoner.

I tillegg har [Sexhandel.no](http://sexhandel.no) et kontaktskjema hvor man kan kontakte rådgivere i Reform enten anonymt eller med å legge inn e-postadresse for respons. [Sexhandel.no](http://sexhandel.no) har også tilbudt muligheten om rådgivning eller samtale om sexkjøp over telefon.

---

¹ Daværende Barne- og familiedepartementet

Prosjektet opprettet en faglig ressursgruppe² som ble brukt i arbeidet med utviklingen av sidene. Det har vært jevnlig møter etter Reforms initiativ hvor ressursgruppen har kommet med nyttige innspill og viktige bidrag i arbeidet med nettsidene. Fra prosjektstart har det vært fokus på hvordan å best mulig innby til dialog og samtidig ha mål om å redusere etterspørsel av seksuelle tjenester – spesielt fra kvinnelige ofre for menneskehandel utnyttet i prostitusjonsformål.

Nettsidene administreres av en person som er ansatt i halv stilling ved Reform med ansvar for å kontinuerlig overvåke innleggene som legges ut på forumet etter de oppgitte retningslinjene³, oppdatere nettsidene med informasjon og nyheter, og generelt sørge for den daglige driften. Arrangement av og deltakelse på faglige aktiviteter, deltakelse i faglige samarbeidsforum og grupper og pressearbeid har også vært innenfor prosjektmedarbeiderens arbeidsoppgaver.

Sexhandeltelefonen

Sexhandel.no tilbyr også rådgivning eller samtale over telefon. Da nettsiden kun administreres med en halv stilling, er denne telefonen kun betjent på gitte tidspunkter. Imidlertid har det gått lang tid mellom hver telefonsamtale. Vi har fått henvendelser fra Pro Sentret da de har mottatt telefoner fra sexkjøpere som ønsker å snakke om sitt handlingsmønster. Pro Sentret har henvist de videre til sexhandel.no sin telefontjeneste, men det er ved sjeldenhet at menn har kontaktet oss etter at de har snakket med rådgiver hos Pro Sentret. Hvorfor de ikke ringer til sexhandel.no vet vi ikke, men det er grunn til å anta at dette er menn som aldri har fortalt om sine sexkjøp til noen. Når de først har fått snakket med noen om dette på Pro Sentret så har de kanskje fått tilfredsstilt sitt behov, og trenger dermed ikke ringe sexhandel.no for å gjøre det samme. Det er også mulig at de heller benytter seg av forumet som en selvterapeutisk tjeneste, da dette kan anses mer anonymt og at man ikke blir ”satt på direkten”. Forumet kan for mange fungere som en dagbok hvor man forteller om sine egne refleksjoner og derav får muligheten til å ”snakke” om noe som har vært offentligheten unndratt.

Samtalene som har kommet inn på telefonen har omhandlet erfaringer med både kjøp og salg/bytte av sex, bekymring for konkrete kvinner i prostitusjon, samt noen spørsmål om seksuell helse. Enkelte av innringerne har hatt konkrete spørsmål de ønsket svar på, andre har ringt av ren nysgjerrighet eller opplevd samtalebehov etter å ha funnet et av nettsidenes visittkort eller sett telefonnummeret på nettsidene.

Diskusjonsforumet

Alle har tilgang til å lese i diskusjonsforumet til sexhandel.no, men for selv å kunne bidra på forumet må man opprette en brukerprofil. Det er opp til brukeren selv om man vil ha et alias eller ekte navn, men alle må registrere seg med en e-postadresse. Reform har tilgang til alle e-postadressene som er registrert, men har som tilrettelegger for forumet plikt til å håndtere

---

² Ressursgruppen har stadig blitt utvidet gjennom nettstedets tilværelse. Det har vært representanter fra ulike instanser som Pro Sentret, PION, Barne- og Likestillingsdepartementet, Justisdepartementet, KOM, PION, Helsedirektoratet og ROSAprosjektet.

³ Dette er ikke tillatt: (1) Brudd på norsk lov, eller oppfordring til brudd på loven. (2) Tekst eller lenker til innhold av ærekrenkende, rasistisk, truende, pornografisk eller annen injurierende art. (3) Publisering av opphavsrettsbeskyttet materiale. (4) Kommersiell budskap. (5) Innlegg som bevisst sprer løgn og trusler. (6) Å poste samme innlegg flere ganger eller å gjenta en linje mange ganger.

disse konfidensielt. Flere av bidragsyterne har fryktet for sin anonymitet, spesielt i forhold til kriminaliseringen, og derav utvist skepsis til at Reform sitter på denne informasjonen. Det er også flere journalister som har bedt Reform om å enten få kontaktinformasjon til enkelte personer eller bedt oss om å sette dem i kontakt med enkelte diskusjonsdeltakere. Reform har i alle slike tilfeller bedt interessentene henvende seg til sexkjøperne gjennom forumet, av anonymitetshensyn.

For mange av forumsdeltakerne fremstår det også som viktig å opprettholde sin anonymitet. Anonymitet kan i dette tilfellet skape rom for uttalelser som en del av brukerne ville hatt problemer med å vedkjenne seg i andre sosiale sammenhenger, uten å risikere sosiale sanksjoner. Samtidig tar diskusjonene en annen retning og et noe annet språk enn hva andre, mer lukkede "kundeforum" på nettet ofte gjør (slik vi har sett overfor). Diskusjonsforumet til Sexhandel.no kan dermed ses på som en arena der tidligere lukkede diskusjoner blir åpent tilgjengelige for et større publikum, samtidig som arenaen i seg selv er med på å forme innholdet og språket i diskusjonen. Ettersom en kan operere under alias, står en både friere til å uttrykke meninger som strider mot de sosialt aksepterte og å forholde seg mer distansert til reaksjoner fra andre deltakere.

Reforms rolle som moderator

Rådgivere ved Reform har fungert som moderator for diskusjonsforumet, med ansvar for å overvåke og håndheve brukerreglementet slik det står beskrevet på nettsidene. I tillegg har administrator startet nye diskusjoner ved å legge inn nyhetssaker, nypubliserte artikler eller generelle spørsmål til diskusjon. Reform har hatt som sitt utgangspunkt for administrering av forumet at det skulle fungere som en arena for å skape diskusjon og tilrettelegge for ulike stemmer og synspunkter, ikke irettesette enkelte meningsytringer. Etter noen måneders drift av nettsidene opprettet moderator en ekstra profil under fiktivt navn som kunne provosere og stimulere til debatt uten å være en offentlig representant for Reform. En slik kamouflert deltakelse fungerte som en god måte å stimulere debatten på, og har blitt benyttet med jevne mellomrom i driften av diskusjonsforumet.

Intern justis

Dersom noen har skrevet noe som strider mot brukerreglementet, har Reform slettet innlegget samt skrevet et innlegg om hvorfor det ble slettet. I tillegg har vi beholdt en utskrift av innlegget til senere referanse. Moderator har ikke gått inn i et enkelt innlegg og justert hva som har blitt skrevet. Erfaringen er at majoriteten av brukerne overholder retningslinjene, og i hovedsak har sletting hyppigst forekommet i forbindelse med spam eller reklame, eller innlegg som inneholder linker til eksterne sider med pornografisk innhold. Imidlertid ser vi at forumet er preget av en intern justis hvor innlegg kan irettesettes av andre forumdeltakere:

Jeg har gjort en innsats for å holde dette forumet rent for det man kan kalle for primitive diskusjoner på et grovt plan og jeg er fornøyd med det. Fordi jeg vet at de fleste sexkjøpere er hyggelige ensomme normale menn med behov for sex og kroppskontakt. Bare et fåtall er alkoholiserende mafiakriminelle som utnytter kvinner til pervers selvforlystelse (Ole45)

Flere av deltagerne gjør forsøk på å kontrollere hverandre og formålet i dialogen mellom seg. Forsøk på intern sensur og styring av andres ytringer kan også ses på som uttrykk for frykt for at upopulære holdninger ville fungere som vann på møllen for politiske røster som ønsker å diskreditere sexkjøperes ytringer.

Formidling av kunnskap til og fra forumet

Et av de bakenforliggende formålene med sexhandel.no var at dette skulle bidra til ny kunnskap på feltet, og at denne skulle formidles til et bredere publikum. Reform har derfor holdt foredrag for fagmiljø både nasjonalt og internasjonalt, samt for organisasjoner og skoleklasser. Videre har Reform skrevet innlegg og artikler til presse både nasjonalt og internasjonalt. I tillegg deltok Reform aktivt i debatten vedrørende kriminalisering ved å skrive hørings svar til lovforslaget (Reform 2007), samt holde innlegg for Justiskomiteen før de skulle avgjøre sin innstilling.

Videre har utdrag av tekster fra diskusjonsforumet vært brukt i ulike medier, både trykte og etermedier. Blant annet kunne sitater fra forumet høres i et innslag om Sexhandel.no på Norgesklasset i februar 2007 (NRK 2007).

Sist, men ikke minst, har analyse av tekstene fra diskusjonsforumet på Sexhandel.no inngått i forskningsprosjektet "Prostitution i Norden" i regi av Nordisk ministerråd og Nordisk institutt for kunnskap om kjønn, NIKK. Sosiolog Synnøve Jahnsen (2008) gjennomførte tekstmaterialet på diskusjonsforumet etter svar på spørsmålet *hva er det som kjøpes når menn kjøper sex?* Artikkel med funn og diskusjon omkring diskusjonsforumet er offentliggjort i forskningsrapport og i forenklet utgave i artikkelarkivet på Sexhandel.no.

Nettsidenes artikkelarkiv har hatt som formål å samle kunnskapsbidrag og ytringer om prostitusjon og menneskehandel fra både forskere, studenter, politikere og praktikere fra temafeltet. Når nye artikler har blitt publisert i arkivet, har disse blitt lagt ut for diskusjon og kommentarer på diskusjonsforumet. Slik har Reform ønsket å skape en kontaktflate mellom forskning, politikk og diskusjonene på nettsidenes forum. Forumets brukere har gitt svært positive tilbakemeldinger på å få slike innspill og bidrag "utenfra" og mulighet til å gi sine tilbakemeldinger på dette. Når ved anledning artikkelforfattere har deltatt i debatt på forumet i etterkant av en artikkelpublikasjon, har dette blitt tatt godt imot av forumets faste brukere.

2. Bruken av nettsidene

Brukerne – hvem er de og hvor mange?

Sexhandel.no har i snitt gjennom sine tre år i drift hatt i overkant av 60 besøkende hver dag, med svingninger i besøkstall i takt med medieoppmerksomhet og annen synlighet. De registrerte besøkende er personer som har vært inne og aktivt bladd mellom ulike deler av nettsidene. I månedene rundt årsskiftet 2007/2008 gjennomførte vi en småskala brukerundersøkelse som sier litt om hvem vi treffer og hvor godt vi treffer. Siden denne undersøkelsen kun tilsvarte 3 % av besøksmassen i den samme perioden er dette ikke representativt for alle våre brukere, men den kan allikevel gi oss en pekepinn på hvem de er og hvordan de oppfatter nettsidene.

De tall som brukerundersøkelsen presenterer, kan tyde på at nettsidene treffer sitt tiltenkte publikum og oppfyller sin tiltenkte funksjon. Respondentene var i hovedsak menn under 40 år. Personer som oppgav å være sexkjøpere utgjorde omkring 28 % av respondentene. Nettsidene ble i hovedsak brukt av personer som søkte informasjon, enten i forbindelse med arbeid eller studier eller på bakgrunn av en generell interesse for temaet. Dette sammenfaller godt med nettstedets tiltenkte funksjon og publikum.

Tallene viser videre at nettstedets besøkende oftest har funnet frem via søk på internett, kjennskap gjennom media eller gjennom skole/arbeid. Internettssidene får jevnt over gode skussmål fra sine brukere, men også innspill til endringer og forbedringer i henhold til brukernes ønsker for sidene.

Diskusjonsforumets brukere

Den del av nettsidene som har fått størst oppmerksomhet fra medier og fagmiljø, er diskusjonsforumet. En liten gruppe individer står for majoriteten av alle innlegg som finnes i diskusjonsforumet. En bruker, som kaller seg "Ole 45", står alene for 20 % av alle innlegg på forumet. Da har han alene skrevet tre ganger så mange innlegg som den nest mest aktive brukeren, så vel som sidens moderator. 90 % av sidens aktive brukere legger inn mellom 1-10 innlegg, mens en mindre andel har opp til hundre innlegg hver. De tre mest aktive brukerne, har alle over 100 innlegg og står totalt for 37, 51 % av alle innlegg. Fjerner man de 20 % mest aktive brukerne (som kan kalles superbrukere), har de resterende 80 % av registrerte brukerne mellom 7 og 1 innlegg. Vi kan således dele nettforumets brukere inn i fire ulike kategorier. "Superbrukere" er de som har over 100 innlegg, "Aktive brukere" er de som har mellom 10-100 innlegg, "Passive brukere" har mellom 1-10 innlegg og "observatører" er de som er inne på sidene, men som ikke deltar i diskusjoner.

Hvordan "rekrutteres" brukere til siden?

Det er ikke rom for de store reklameutskeielsene i budsjettet, men Reform har blant annet reklamert for nettsiden i Pions magasin *Albertine* og bladet *Vi Menn*. Sexhandel.no har imidlertid prøvd å markedsføre seg selv i større grad via alternative kanaler, blant annet ved å skape medieomtale. Gjennom prosjektperioden har sexhandel.no med jevne mellomrom frekventert i media og har gjennom de tre siste årene vært nevnt i ulike medier 25 ganger, samt selv skrevet avisinnlegg under blant annet kriminaliseringsdebatten våren 2007. Vi har også forsøkt å rekruttere brukere fra ulike nettdiskusjoner tilknyttet avisartikler og/eller andre nettfora.

Horer, kunder og røk... Logg inn

Debattsentralen > Norge - generelt > Horer, kunder og røkla Ny bruker

Første | Forrige | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | Neste | Alle

Andre debatter: Visning: [Siste 50](#) | [Hjelp](#) [START NY DEBATT](#)

RE: Horer, kunder og røkla 29.04.08 11:32 ★ Anbefalt av 1

(Svar til: [Aftenposten](#))

[www.sexhandel.no](#)
2 innlegg
1 anbefalinger

Hei.
Det er flott å se at det er så mange som engasjerer seg i denne debatten. På forumet til Sexhandel.no, <http://www.sexhandel.no>, er det også en del diskusjoner om temaet og hvor blant annet en av deltakerne, Ole45, gir en kommentar til kriminaliseringen av sexkjøp:

" For meg er virker det utrolig nedverdiggende at det jeg mener er mennesker som ikke har opplevd min situasjon og som ikke har veldig stor kjennskap til prostitusjon skal sitte å bestemme at jeg er kriminell som forsøker å skaffe meg hyggelig nærkontakt som er særdeles viktig i livet mitt."

Les mer av diskusjonen her og legg gjerne igjen en kommentar:
<http://www.sexhandel.no>

www.sexhandel.no
Et sted for informasjon og debatt om prostitusjon og menneskehandel

★ ANBEFAL ANMELD SVAR

Sexhandel.no har også sendt ut visittkort til ulike hjelpetilbud, organisasjoner og instanser hvor meningen var at dette skulle distribueres videre til de som var interessert, og på den måten rekruttere flere lesere/brukere til nettsidene. Disse blir også delt ut til elever på videregående skoler gjennom Pro Sentrets og BLDs kunnskapskampanje.

3. Reforms refleksjoner og anbefalinger

Motbør – ”slutt å koseprate med horekundene!”

Reform har opplevd inngangen til fagfeltet prostitusjon (og menneskehandel for seksuelle formål) som en inntreden i et polarisert og til tider krevende landskap. I likhet med at det tok tid å vinne gehør for at en også må arbeide med menn som utøver vold dersom en skal komme vold i nære relasjoner til livs, tar det tid å opparbeide en legitimitet for kundeperspektivet i prostitusjonen. Prostitusjonens symbolkraft for kvinne- og likestillingskampen gjør det hele ekstra vanskelig. Dette har Reform, gjennom driften av www.sexhandel.no fått oppleve ganske konkret.

Ulike stemmer har til forskjellige tider argumentert for nedleggelse av www.sexhandel.no på bakgrunn av en bekymring for nettsidenes utforming. Blant annet kom FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål i 2007 med en oppfordring om at sexhandel.no burde legges ned i sin skyggerapport til FNs kvinnekommisjon (FOKUS 2007).

Samme år deltok rådgiver ved Reform Elise Skarsaune (daværende administrator av Sexhandel.no) i en debatt med Marit Kvamme fra Kvinnefronten vedrørende samme tema i det feministiske tidsskriftet Fett (2007):

1. Forebygger nettsiden mot prostitusjonskjøp?

ES: Ja. På nettstedet finnes informasjonssider, artikkel- og presseklipparkiv, oversikt over faglige aktører, litteratur og hjelpetilbud, diskusjonsforum, kontaktskjema og informasjonstelefon. Gjennom nettsidene kan alle, inkludert menn som kjøper sex, tilegne seg kunnskap, ytre sine meninger og oppsøke veiledning. Vi har mottatt henvendelser fra sexkunder som ønsker hjelp til å slutte å kjøpe sex eller som ønsker å melde ifra om mulige ofre for menneskehandel. Så klart det er krevende å drive et nettsted som både skal formidle informasjon og samtidig stimulere til en åpen og inkluderende debatt. Men diskusjon, kunnskap og åpenhet kan bidra til å øke bevisstheten omkring sammenhengen mellom egen praksis og andres liv, og gi opphav til ønske om endring. Vi er overrasket over at ikke flere aktive feminister benytter seg av den muligheten for debatt våre sider tilbyr.

MK: Det tviler jeg på. Det er særlig debattforumet jeg reagerer på. Det fungerer som en prateklubb for prostitusjonskunder, og legitimerer sexkjøp. En aktiv deltaker på forumet skrev blant annet: «jeg vet at de fleste sexkjøpere er hyggelige, ensomme, normale menn med behov for sex og kroppskontakt», og han er en av de mer sympatiske. Det skal liksom være greit å kjøpe kvinner. Han blir ikke møtt med motstand eller argumenter for hvorfor det å kjøpe sex er galt. Forumet fungerer til å fordømme de som er «slemme» mot kvinnene, men selve handlingen i seg selv møter aldri kritikk. Skal nettsiden sexhandel.no bidra til kritisk refleksjon, så må jo noen kritisere selve handlingen å kjøpe en kvinne. Nå blir de derimot møtt med respekt fra hverandre for de valgene de tar.

2. Hvorfor er det viktig å få kunden i tale?

ES: En åpen diskusjon og dialog med menn som kjøper sex gir oss kunnskap om hvordan de ser på sin egen praksis og hvordan de reagerer på ulike tiltak for å motvirke sexhandel. Dermed har man et bedre grunnlag for å forbygge.

MK: Det er vel og bra å få kunden i tale, men det kommer an på hva man snakker med han om og på hvilke premisser. De pengene som brukes på sexhandel.no kunne vært brukt mer effektivt andre steder.

3. Finnes det andre måter å få kunden i tale på?

ES: Siden sexkjøpere er en svært uensartet gruppe, er det vanskelig å se for seg tiltak eller kanaler som vil føles like relevante for alle. Vi mener internett er en svært egnet kanal for å få dem i tale.

MK: Det er ikke debattforumet eller internett som er problemet, men premissene diskusjonen fungerer på. Kanskje kunne en mer deltakende drift være en idé. Det er tross alt staten som betaler for at prostitusjonskjøpere kan klappe hverandre på skuldrene.

Reforms innfallsvinkel til sexkjøpere har hele tiden vært tuftet på dialog – at vi skal snakke med og ikke til. Reform har lagt seg på en linje der moderators rolle ikke skal være moraliserende, men heller tilrettelegge for ulike synspunkter på tematikken. Erfaringene har vært at debatten har vært preget av ulike stemmer, men det har vært bemerkelsesverdig få feministiske- eller andre aktivister som har snakket med sexkjøpere gjennom forumet på sexhandel.no. Som oppfølging av debatten i Fett sendte Reform derfor ut en spesiell invitasjon til deltakelse og meningsutveksling omkring Sexhandel.no til norske kvinneorganisasjoner. Henvendelsen fikk ingen respons.

Også Rød Ungdom meldte seg på banen i 2006 og skrev følgende i bloggen sin: ”Horekunder trenger ikke mer dialog og koseprat, men tydelig beskjed om at kjøp av kvinner ikke blir tolerert i vårt samfunn! Vi opplever at denne nettsiden er en offentlig godkjenning av undertrykking av kvinner” (Rød Ungdom 2006). Også Sosialistisk Ungdom har appellert for nedleggelse av Sexhandel.no (Sosialistisk Ungdom 2008).

Reform mener at dialog kan og bør være ett virkemiddel i kampen mot prostitusjon, og at et tilbud som gir enkeltmenn dette vil være et positivt og viktig bidrag. Samtaler om dette temaet vil kunne være redskaper for den enkelte manns refleksjon og bedre selvinnsett, og dermed en økt ansvarliggjøring i forhold til egen praksis. Det er imidlertid ikke omkostningsfritt å fronte et slikt perspektiv og arbeid innen prostitusjons- og menneskehandelsfeltet.

Hva skjer etter [sexhandel.no](http://www.sexhandel.no)? Reformers anbefalinger

Som et ledd i regjeringens handlingsplan mot menneskehandel (2006-2009) har Barne- og likestillingsdepartementet gjennomført informasjons- og holdningskampanjen ”Stopp menneskehandel!”. Kampanjen har vært rettet mot allmennheten generelt og (potensielle) sexkjøpere spesielt. Her har sammen med drift av prosjektet www.sexhandel.no inngått blant annet undervisningsopplegg for videregående elever og studenter ved forsvarrets lederutdanninger. Når kampanjetiden utgår ved årsskiftet 2009/2010, faller trolig finansieringen av disse tiltakene bort. Det samlede fokuset på kjøpere i prostitusjon som de ulike tiltakene under kampanje-paraplyen ”Stopp menneskehandel!” har betydd, går dermed en usikker fremtid i møte.

Reform vurderer det som svært viktig at noen holder fokus på kundesiden i prostitusjonen også i tiden fremover. Reform er bekymret for om det dialogbaserte forebyggende arbeidet som flere av tiltakene under ”Stopp menneskehandel!”-paraplyen har bidratt med nå legges ned for godt. Det er viktig å ikke gi slipp på det vi har lært og oppnådd gjennom disse årene, og viktig å fortsatt satse på andre virkemidler enn de strafferettslige i forebygging av prostitusjon og menneskehandel.

Med bakgrunn i dette foreslår Reform å videreføre driften av nettstedet www.sexhandel.no inn i et nytt tiltak for personer med erfaring fra kjøp av sex: *Sexhandel – rådgivning om sexkjøp*. Modellen for tiltaket er utviklet med støtte fra Oslo kommune og Justis- og politidepartementet, og redegjøres for i rapporten *Sexhandel – rådgivning om sexkjøp* (Reform 2009). Her skisseres videreføring av internettsiden www.sexhandel.no som en informasjons- og interaksjonskanal inn mot et lavterskel samtale- og informasjonstiltak for personer med sexkjøpserfaringer.

Utfordringer fremover

Som nevnt er sexkjøpere en uensartet gruppe som har ulike tilnæringsmåter og tilhørighet til prostitusjonen. Det er lite trolig at en kan nå alle som har kjøpt eller kommer til å kjøpe sex med ett og samme tiltak. Derfor mener Reform det er viktig å fortsatt arbeide for å møte (potensielle) sexkjøpere med ulike virkemidler og med utgangspunkt i deres forståelse av egen situasjon. Et tiltak som *Sexhandel – rådgivning om sexkjøp* vil kunne utgjøre et svært viktig bidrag til dette arbeidet, men kan ikke alene forventes å ”løse kundeproblemet” i prostitusjonen. Selv om Norge har fått et lovforbud mot kjøp av sex har dette kun gjort alternative tilnæringer mer, ikke mindre, viktige for å motvirke prostitusjon og menneskehandel. Reform er bekymret for om dette perspektivet vil gjenspeiles i fremtidige handlingsplaner og budsjettildelinger innen arbeid mot prostitusjon og trafficking.

En sentral utfordring fremover blir derfor å samle erfaringer fra de kjøpsforebyggende tiltakene og bruke disse i utformingen av forebyggende arbeid for tiden fremover. Reform håper å ha bidratt til dette gjennom å nedtegne våre erfaringer, og ønsker å spille en rolle i forebyggende arbeid i forhold til prostitusjon og menneskehandel også i fremtiden. Så vil tiden vise om ansvarlige og bevilgende myndigheter er innstilte på å bidra med sin del.

Kilder

Dagens Nyheter 28.19.2003 ”Att köpa sex kan vara rop på hjälp”

Fett (2007):

http://www.fett.no/index.php?option=com_content&task=view&id=201&Itemid=34

FOKUS (2007):

http://www.fokuskvinner.no/484/Norwegian_NGO_Shadow_report_to_CEDAW.pdf

Høigård, Cecilie og Liv Finstad (1986): *Bakgater. Om prostitusjon, penger og kjærlighet*. Pax Forlag, Oslo

Jahnsen, Synnøve (2008): ”På nett med menn som kjøper sex: Analyse av diskusjonsforumet på www.sexhandel.no” i Holmström, Charlotta og May-Len Skilbrei (red.) *Prostitution i Norden. Forskningsrapport*, TemaNord 2008:604, Nordisk ministerråd, København

KAST Göteborg: www.kastgbg.se

KAST Malmö:

<http://www.malmo.se/kommunpolitik/folkhalsa/sexuellhalsa/kompetenscenterprostitution/sexkop.4.7f234797118c315696e80002191.html>

KAST Stockholm: <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Socialtjanstforvaltningen/Prostitutions--och-Spiralenheten/Koper-du-sexuella-tjanster/>

Kippe, Elin (2004): *Kjøper ”ekte mannfolk” sex? – En studie av 20 menn som kjøper seksuelle tjenester*. Institutt for kriminologi og retts sosiologi, UiO og Helse og Rehabilitering, Oslo.

Lautrup, Claus (2005): *”Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse...” En sociologisk undersøgelse om prostitutionskunder*. Videns- og formidlingscenter for socialt udsatte, København

NRK 28.02.2007: <http://www.nrk.no/programmer/radio/norgesglasset/1.1948866>

Prieur, Annick og Arnhild Taksdal (1989): *Å sette pris på kvinner. Menn som kjøper sex*. Pax Forlag, Oslo

Reform (2007): ”Høringsuttalelse til Justis- og politidepartementets forslag om kriminalisering av sexkjøp”

<http://reform.no/filer/kriminalisering%20av%20sexkjop%202007.pdf>

Reform (2009): *Sexhandel – rådgivning om sexkjøp. En modell for tilbud til personer med sexkjøpserfaringer*. Reform - ressurs senter for menn, Oslo

Rød Ungdom (2006): <http://sosialisme.no/nyheter/2006/02/voldtektsmann/>

Smette, Ingrid (2003): *Den seksuelle slavestand? Ein rapport om kundar i prostitusjonen*. Pro Sentret, Oslo kommune.

Sosialistisk Ungdom (2008): www.su.no/noop/file.php?id=2912